



Näringsdepartementet
Sekretariatet för EU och internationella frågor

Rådets möte (jordbruks- och fiskeministrarna) den 19-20 oktober 2020

Kommitterad dagordning

1. Godkännande av dagordningen
2. A-punkter

Fiske

Icke lagstiftande verksamhet

3. Förordningen om fastställande för 2021 av fiskemöjligheter Östersjön

(Kommissionens förslag till rättslig grund: art. 43.3 i EUF-fördraget)

- *Politisk överenskommelse*

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

Förslagets innehåll:

Kommissionen lämnar årligen förslag om fiskemöjligheter i Östersjön för nästkommande år. Den 28 augusti 2020 presenterade kommissionen ett förslag till förordning när det gäller fastställande av fiskemöjligheter i Östersjön för 2021 samt vissa fiskemöjligheter i vatten utanför Östersjön.

Kommissionens förslag innehåller förslag till TAC för de två förvaltningsområdena för torsk, TAC för de fyra förvaltningsområdena för sill, TAC för de två förvaltningsområdena för lax samt TAC för skarpsill och rödspätta i hela Östersjön under 2021 samt TAC för vitlinglyra i Västerhavet. Kommissionen har i förslaget till förordning angett att TAC och kvoter för 2021 i Östersjön fastställs på nivåer som överensstämmer med målen och principerna i den gemensamma fiskeripolitiken, inklusive målet om beståndsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), i linje med den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill/strömming och skarpsill i Östersjön och som är förenliga med unionens politik för hållbar utveckling.

Förslaget innebär en sänkning av fiskemöjligheterna för 2021 (räknat i ton) om totalt ca 11 % jämfört med fiskemöjligheterna för 2020. Utöver detta innebär kommissionens förslag ett förbud mot riktat fiske av östlig torsk och att endast oundvikliga bifångster är tillåtna av detta bestånd. Givet att förslaget för 2021 innebär ytterligare reduktion av de sammanlagda fiskemöjligheterna jämfört med 2020 och ett fortsatt förbud mot riktat fiske av östlig torsk väntas förslaget leda till negativa ekonomiska effekter för såväl fiskenäring som fiskberedningsföretag i alla medlemsstater runt Östersjön. De negativa effekter som väntas 2021 måste dels ses i ljuset av de negativa konsekvenser som torskfisket i östra Östersjön redan drabbats av under flera år som följd av det östra torskbeståndets beståndssituation, dels i ljuset av fisket i sig och av att annan mänsklig aktivitet än fiskeri samt spridning av parasiter och predation från ökande sälbestånd vilket sammantaget påverkar ekosystemen och den östra torskens möjlighet till återhämtning negativt och att en snabb återhämtning av torskbeståndet därmed inte kan förväntas. Till detta kommer de negativa effekterna av den pågående pandemin.

Utöver förslag till TAC innebär kommissionens förslag också förslag om lekstängningsperioder för torsk samt att fritidsfisket på torsk fortsätter att regleras på EU-nivå under 2021. Så som lekstängningsperioderna för torsk är utformade väntas förslaget även få stora negativa konsekvenser för det svenska kustnära fisket som fiskar efter andra arter än torsk samt för de svenska beredningsföretag som är beroende av råvara från dessa fisken och därmed sysselsättningen i svenska kustområden. I syfte att komma till rätta med den felrapportering av lax (såsom öring) som tidigare år framgått av Internationella Havsforskningsrådet (ICES) vetenskapliga råd föreslår

kommissionen också att vidareföra det förbud mot att fiska öring utanför fyra nautiska mil som infördes för första gången på EU-nivå 2019.

Förslaget har diskuterats i det regionala forumet för Östersjön, Baltfish, och i rådets förberedande organ under hösten 2020. Målsättningen är att rådet ska nå en politisk överenskommelse vid Jordbruks- och fiskerådet den 19-20 oktober 2020.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringens övergripande målsättning är att förvaltningsåtgärder ska beslutas i linje med den gemensamma fiskeripolitikens mål och principer. Regeringen anser således att fiske- och vattenbruksverksamheterna ska vara miljömässigt hållbara på lång sikt och förvaltas på ett sätt som är förenligt med målen om att uppnå nytta i ekonomiskt, socialt och sysselsättningshänseende samt att bidra till att trygga livsmedelsförsörjningen som en del av ett hållbart livsmedelssystem samtidigt som det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft värnas. Regeringens målsättning är därför också att åtgärderna ska vara i linje med Livsmedelsstrategin, miljökvalitetsmålen och Agenda 2030.

När det gäller fiskemöjligheter anser regeringen således att det är angeläget att nå målen om bestandsstorlek över den nivå som kan ge maximalt hållbar avkastning (MSY), att den gemensamma fiskeripolitikens mål om landningsskyldighet möjliggörs, att den vetenskapliga rådgivningen och försiktighetsansatsen utgör grunden för besluten och att den fleråriga Östersjöplanen för torsk, sill och skarpsill ska tillämpas för de bestånd som omfattas av planen. I syfte att underlätta landningsskyldigheten är regeringens utgångspunkt att kvotsammansättningen för de pelagiska bestånden så långt som möjligt bör spegla fångstsammansättningen, och att fiskemöjligheterna för dessa bestånd bör fastställas med hänsyn till de MSY-intervall som framgår av ICES vetenskapliga råd. Det är helt avgörande att åtgärder och beslut baseras på de vetenskapliga råden och när osäkerhet råder bör, i enlighet med grundförordningen för EU:s gemensamma fiskeripolitik (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1380/2013 av den 11 december 2013 om den gemensamma fiskeripolitiken), försiktighetsansatsen tillämpas.

Regeringen stödjer kompletterande åtgärder som är i linje med fleråriga planer och anser att lekstängningsperioder ska vara ändamålsenliga, grundas

på vetenskapliga råd och inte oproportionerligt drabba det svenska kustnära fisket och beredningsindustrin negativt. Detta i syfte att det hållbara småskaliga fiskets konkurrenskraft ska värnas och vara livskraftigt och bidra till levande kustområden. I och med torskens beståndssituation stödjer regeringen således införande av lekstängningsperioder för att skydda torskens lek, men anser att utformningen bör anpassas för att bättre återspegla bästa tillgängliga vetenskap i syfte att åtgärder vidtas i de områden och på de djup där torsk leker samtidigt som de negativa effekterna för det svenska småskaliga kustnära fisket efter andra arter än torsk i områden och djup där torsk inte leker begränsas. När det gäller fritidsfiske anser regeringen generellt att reglering av fritidsfiske i första hand är varje medlemsstats ansvar och att EU-lagstiftning på detta område endast bör övervägas i specifika fall och om den kan tillföra mervärde. Givet beståndssituationen för vissa av Östersjöns bestånd och att fritidsfisket i betydande omfattning bidrar till fiskedödligheten anser regeringen att det för närvarande finns ett mervärde i att reglera fritidsfisket av torsk i vissa områden i Östersjön inom ramen för denna förordning.

När det gäller kontroll och efterlevnad anser regeringen att regelefterlevnaden är ett viktigt element för att säkerställa ett hållbart fiske och att det ges lika villkor för fiskets aktörer genom att kontrollkraven uppfylls på ett likvärdigt sätt i medlemsstaterna. Regeringen anser således att det är angeläget att medlemsstaterna kommer till rätta med de fall av bristfällig regelefterlevnad som påträffas och stödjer att medlemsstaterna tillsammans med kommissionen och EU:s fiskerikontrollmyndighet (EFCA) fortsätter sitt arbete i syfte att uppnå hållbart fiske.

I linje med ovan angivna ståndpunkter stödjer regeringen preliminärt den övergripande inriktningen i kommissionens förslag, men anser dels att framförallt utformningen av lekstängningen för torsk bör justeras för att bättre återspegla bästa tillgängliga vetenskap i syfte att åtgärder vidtas i de områden och på de djup där torsk leker samtidigt som de negativa effekterna för det svenska småskaliga kustnära fisket efter andra arter än torsk i områden och djup där torsk inte leker begränsas och dels att fiskemöjligheterna för lax bör fastställas på en lägre nivå än kommissionen föreslagit i syfte att ytterligare öka skyddet för de svaga laxbestånden samt för att beakta förekomst av laxsjukdomar och M74. Regeringen kommer att verka för att regeringens övergripande målsättning återspeglas i den slutliga kompromissen.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan har inte tidigare varit föremål för information i Miljö- och jordbruksutskottet eller för samråd med EU-nämnden.

Fortsatt behandling av ärendet:

Rådets förordning om fastställande för 2021 av fiskemöjligheter i Östersjön förväntas antas formellt innan årsskiftet.

Faktapromemoria:

FaktaPM 2020/21:FPM3

Jordbruk**Lagstiftningsöverläggningar****4. Reformpaketet för GJP efter 2020**

- a) Förordningen om strategiska GJP-planer
- b) Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av GJP
- c) Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter
 - *Allmän inriktning*

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

Förslagets innehåll:

Kommissionens lagstiftningsförslag om reform av den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP) efter 2020 presenterades den 1 juni 2018. Reformpaketet består av tre förordningsförslag.

Ordförandeskapet har målsättningen att rådet ska anta en allmän inriktning som omfattar alla tre förordningsförslag vid mötet.

Förordningen om strategiska planer

Den nya genomförandemodellen av jordbrukspolitiken inklusive indikatorsystemet

Under rådets behandling av genomförandemodellen och indikatorsystemet har en rad förenklingar gjorts för att förenkla administrationen för medlemsstaterna. Förenklingar har bland annat skett när det gäller bestämmelser om enhetsbelopp samt om uppföljning av resultatindikatorer.

Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att få stöd (den gröna arkitekturen)

Kommissionen har i strategin Från jord till bord förordat en särskild öronmärkning av medel för miljösystemen i pelare I (direktstöd och marknadsstöd) vid sidan av den öronmärkning som redan föreslagits i pelare II (landsbygdsutvecklingsstöd).

Ordförandeskapet har föreslagit att det ska fastställas ett krav på öronmärkning för miljösystem i pelare I. Förslaget splittrar medlemsstaterna och ungefär hälften vill inte se någon öronmärkning, medan sju medlemsstater gav stöd till en öronmärkning vid rådet i september. Ordförandeskapet har inför rådsmötet föreslagit att öronmärkningen ska vara 20%.

Enligt kommissionens förslag ska medlemsstaterna i den strategiska planen utifrån regionala förutsättningar kunna utforma de obligatoriska skötselvillkoren (GAEC) som är en del av grundvillkoren. Ordförandeskapet föreslår nu ett EU-gemensamt minimikrav på avsättning till miljöyta i grundvillkoret GAEC 9. I det senaste förslaget har ordförandeskapet föreslagit att skogsområden, företag med huvudsakligen permanenta gräsmarker och mindre lantbrukare ska kunna undantas kravet. Ordförandeskapet har ännu inte föreslagit någon nivå för minimikravet för GAEC 9.

Andra åtgärder i förordningen om strategiska planer

Flertalet medlemsstater anser att definitionen av genuin lantbrukare och riskhanteringsåtgärderna ska vara frivilliga. Europeiska rådets slutsatser innebär att takbelopp endast ska omfatta det grundläggande inkomststödet och vara frivilligt för medlemsländerna att tillämpa. Ordförandeskapet har utifrån detta sett över skrivningarna i den strategiska planen och ansett att

medlemsstaterna i andan av frivillighet även ska kunna tillämpa en minskning av inkomststödet i olika grad beroende på storleken av stödet för stödbelopp mellan 60 000 och 100 000 euro.

En fråga där medlemsstaterna är oeniga är produktionskopplade stöd. Ett fåtal medlemsstater förespråkar en utfasning, en del vill behålla dagens nivå och en del vill öka nivån. Ordförandeskapet föreslår att nuvarande tak för kopplade stöd förblir oförändrat.

Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av CAP (horisontella förordningen)

Den horisontella förordningen bedöms i huvudsak vara stabil. Den största utestående frågan handlar om hur ett förenklat kontrollsystem för små jordbrukare och konditionalitet ska utformas. En del ändringar kan behöva göras i den horisontella förordningen till följd av ändringar i den strategiska planförordningen som rör den nya genomförandemodellen.

Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter

Den samlade marknadsordningen bedöms vara stabil utan några utestående frågor för rådet. Ordförandeskapets förslag innehåller således endast mindre tekniska ändringar, vilka främst syftar till att förslaget ska vara samstämmigt med övergångsförordningen.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Vägledande principer för regeringen i förhandlingarna om CAP är totalt väsentligt minskade utgifter, marknadsorientering, stärkt konkurrenskraft och lika konkurrensvillkor, stärkta miljö- och klimatambitioner, mer fokus på resultat samt förenkling.

Förordningen om strategiska planer

Den nya förvaltningsmodellen för genomförande av jordbrukspolitiken inklusive indikatorsystemet

Regeringen anser att arbetet med att förenkla den nya genomförandemodellen inklusive indikatorsystemet har gått framåt och kan stödja texten. Regeringen anser samtidigt att bestämmelserna om enhetsbelopp skulle kunna förbättras så att medlemsstaterna kan flytta pengar mellan åtgärder för att säkerställa stabila enhetsbelopp för riktade och kvalitativa miljösystem i pelare I. Regeringen vill verka för att

indikatorsystemet bidrar till att EU som helhet kan uppnå de gemensamma målen inom miljö, klimat, djurvälstånd och antibiotikaanvändning. Regeringen förordar också en förenkling av uppföljningen av indikatorer där flera olika stöd kan knytas till samma areal.

Miljö- och klimatåtgärder i CAP och grundvillkor för att få stöd (den gröna arkitekturen)

Regeringen är en stark förespråkare av ökade miljö- och klimatambitioner inom CAP och skulle vilja se en större öronmärkning av medel för miljö- och klimatåtgärder på EU-nivå. Regeringen välkomnar därför ordförandeskapets förslag om en öronmärkning för miljösystemen i pelare I och att en siffra föreslås för att förbereda att rådet kan anta en position. Regeringen anser att Sverige ska verka för en kompromiss om nivån på öronmärkningen, trots flera medlemsstaters motstånd. Regeringen anser att en öronmärkning inom intervallet 5–20% kan vara en rimlig nivå att landa i vid en allmän inriktning. Eftersom en ökad miljöambition är en effekt både av vilka åtgärder som vidtas och deras omfattning så är det inte enbart procentsatsen som är avgörande utan även medlemsländernas val av åtgärder. Regeringen anser därför att det är viktigt att Sverige driver på för en utformning och en procentsats som leder till en effektiv användning av CAP-medel och till verklig miljö- och klimatnytta.

Den nya gemensamma jordbrukspolitiken kommer att vara en viktig del för att bidra till målsättningarna i strategierna inom ramen för den europeiska gröna given samt i att bidra i den gröna återhämtningen. Detta gör ett ökat krav på öronmärkning av medel för åtgärder för miljö och klimat strategiskt viktigt.

Regeringen förordar att medlemsstaterna ges tillräcklig flexibilitet för att inom ramen för öronmärkningen kunna premiera åtgärder med hög kvalitet. Regeringen ser dock att även breda åtgärder kan vara ett komplement för att uppnå miljö- och klimatnytta. Regeringen bör verka för miljöåtgärder i pelare I som ger förutsättningar för effektiva åtgärder i syfte att nå högre miljö- och klimatnytta inom EU, samtidigt som ett förenklat nationellt genomförande medges och svenskt jordbruks relativa konkurrenskraft främjas.

Regeringen stödjer föreslagna artiklar som rör grundvillkoren. Framförallt stödjer regeringen tydliggörandet att medlemsstaterna ska kunna rikta grundvillkoren till regioner, områden och företag där de är relevanta,

eftersom detta säkerställer att villkoren blir effektivare. Regeringen kan trots det i syfte att nå en kompromiss i rådet stödja ett införande av ett EU-gemensamt krav på miljöyta (GAEC 9) om en motsvarighet till dagens skogsundantag samtidigt kan införas. Regeringen anser att ett minimikrav bör sättas på ett sådant sätt att medlemsstaterna också har flexibilitet att anpassa villkoret till regionala förhållanden.

Regeringen stödjer förslaget att grundvillkoren som rör lagstiftningskrav för identifiering och registrering av djur stryks, eftersom just dessa krav ger upphov till sanktioner som inte står i proportion till felets allvar. Kraven försvinner inte utan kvarstår i annan lagstiftning.

Åtgärder för ökad djurvelfärd och minskad antibiotikaresistens

Regeringen hade gärna sett ytterligare förslag som leder till att nya CAP innebär en ökad ambition på djurvelfärdsområdet, vilket också bidrar till att motverka antibiotikaresistens. En möjlighet är att ersätta lantbrukare för åtgärder på djurvelfärdsområdet även i de fall åtgärderna kan vara en del av nationell lagstiftning. Regeringen prioriterar fortsatt denna fråga, men stödet från kommissionen och andra medlemsstater bedöms vara otillräckligt.

Direktstöd

Regeringen anser att bestämmelserna om omfördelningsstöd, genuin jordbrukare och riskhantering bör vara frivilliga för medlemsländerna att införa. Regeringen stödjer möjligheten för medlemsländer att tillämpa en gradvis minskning av direktstödet istället för takbelopp.

Marknadsorientering

Regeringen anser att det är viktigt med en marknadsorienterad jordbrukspolitik. Det är viktigt att andelen produktionskopplade stöd begränsas eller att det genom reformen inte sker en uppluckring i reglerna som begränsar när medlemsstaternas får använda kopplade stöd. Regeringen anser att de produktionskopplade stöden bör fasas ut på sikt. Regeringen anser även att en eventuellt ökad användning av sektorsprogram i förhållande till kommissionens förslag bör innebära ett minskat utrymme för användning av produktionskopplade stöd.

**Förordningen om finansiering, förvaltning och övervakning av CAP
(horisontella förordningen)**

Regeringen kan stödja utformningen av förordningen. Regeringen förordar i förenklingssyfte att finansiell disciplin ska tillämpas på alla lantbrukare, att bestämmelser om granskning av affärshandlingar för marknadsstöd i pelare I ska strykas eller förenklas samt att det blir tydligt att samordnad granskning ska leda till färre granskningsbesök av kommissionen i medlemsstaterna.

Förordningen om en samlad marknadsordning för jordbruksprodukter

Regeringen kan stödja ordförandeskapets förslag till en samlad marknadsordning.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Frågan var senast föremål för information i miljö- och jordbruksutskottet den 17 september 2020 och för samråd med EU-nämnden den 18 september 2020.

Fortsatt behandling av ärendet:

Det tyska ordförandeskapet planerar för en allmän inriktning vid rådsmötet. Treparsamtal väntas inledas under hösten 2020.

Faktapromemoria:

FaktaPM 2017/18:FPM 140.

Icke lagstiftande verksamhet

5. Slutsatser om strategin Från jord till bord

- *Beslutspunkt*

Ansvarigt statsråd: Jennie Nilsson

Förslagets innehåll:

Det tyska ordförandeskapet har aviserat att rådsslutsatser om från jord till bord-strategin ska antas på mötet. Förslaget till rådsslutsatser följer till stor del de övergripande prioriteringarna i kommissionens meddelande om Från jord till bord-strategin. I slututkastet stöder medlemsstaterna målet om att

utveckla ett europeiskt hållbart livsmedelssystem från produktion till konsumtion.

Förslaget till rådsslutsatser innehåller följande delar. I) Åtgärder som behövs för en övergång till hållbara livsmedelssystem, II) Säkerställa hållbar livsmedelsproduktion i EU, III) Främja hållbara metoder inom livsmedelsförädling och livsmedelsindustrin, IV) Stärka konsumenternas roll, och V) Främja den globala övergången.

Förslag till svensk ståndpunkt:

Regeringen är positiv till att rådsslutsatser för Från jord till bord-strategin tas fram och att de föreslås innehålla frågor som är angelägna för Sverige. Regeringen tycker det är viktigt att EU arbetar med till exempel frågan om en tryggad livsmedelsförsörjning, konkurrenskraftig livsmedelsproduktion och höjda ambitioner inom djurskyddsområdet samt stärkta miljö- och klimatambitioner.

Datum för tidigare behandling i riksdagen:

Utkastet till rådsslutsatser har inte behandlats i riksdagen tidigare. Meddelandet om Från jord till bord-strategin var senast föremål för överläggning med Miljö- och jordbruksutskottet den 17 september 2020 och för samråd med EU-nämnden den 17 juli 2020.

Faktapromemoria:

FaktaPM 2019/20:FPM44